

One Health policy, strategy and collaboration in Republic of Moldova

**- to prevent and control zoonosis and antibiotic
resistance**

Cristina SÎRBU, National Food Safety Agency, Republic of Moldova

One Health collaboration in Republic of Moldova - to prevent and control zoonosis

LEGAL FRAMEWORK

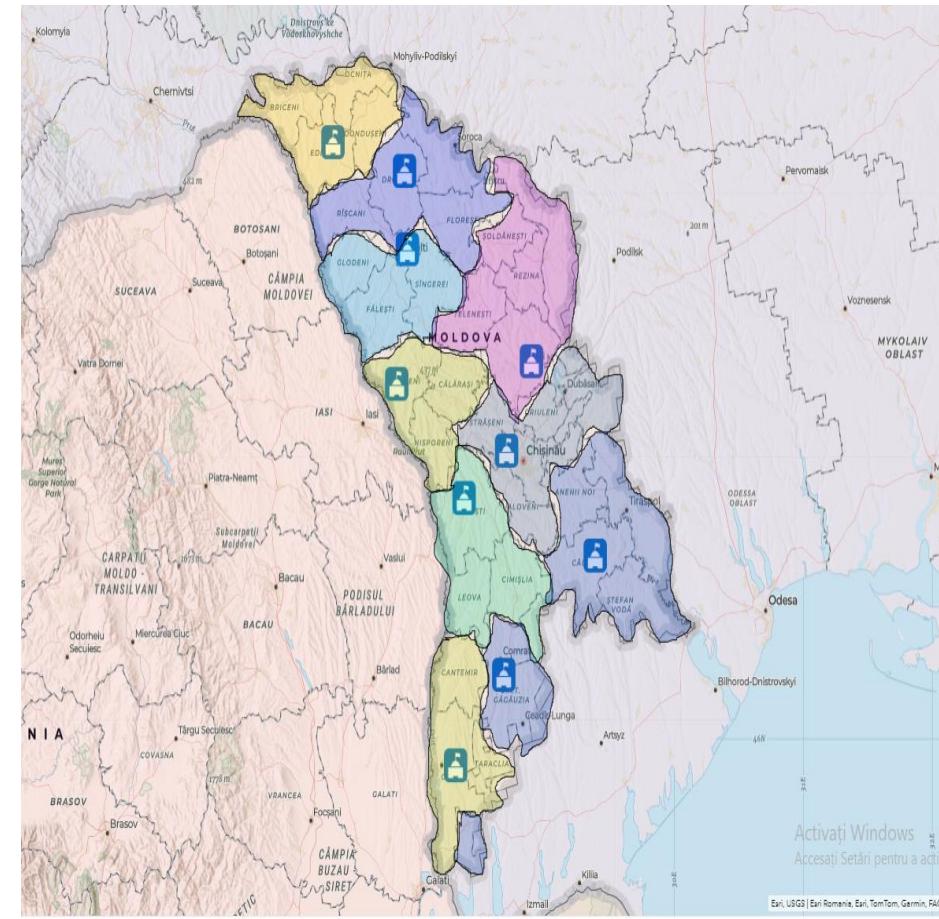
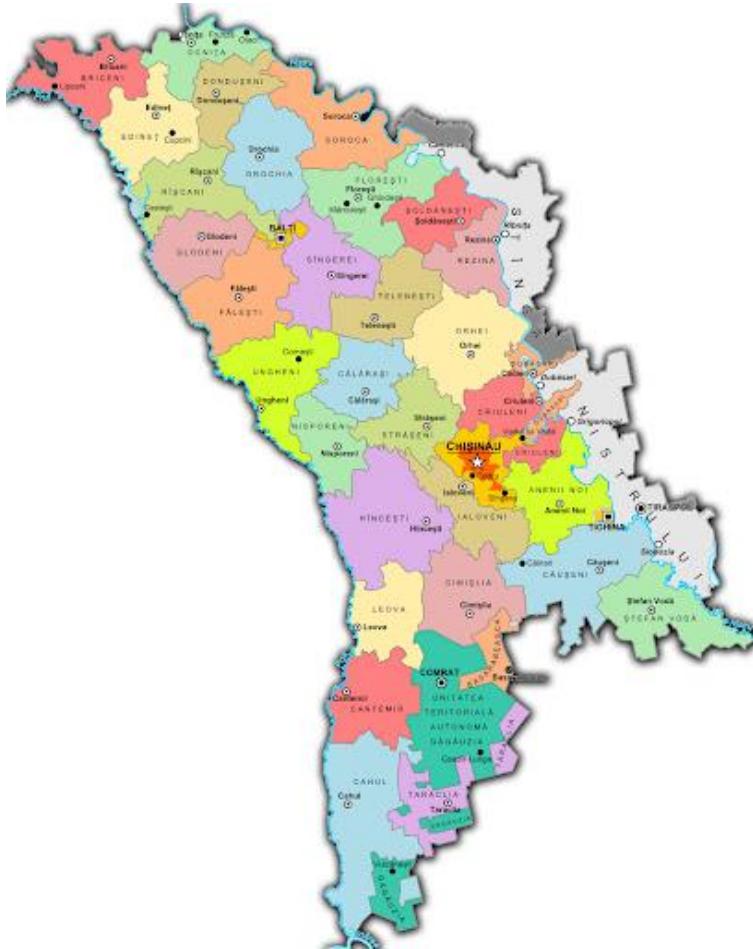
- [**Law nr. 221/2007**](#) regarding the sanitary veterinary activity
- [**Government Decision No. 264/2011**](#) for the approval of the Regulation on the monitoring of zoonoses and zoonotic agents
- [**Government Decision No. 398/2012**](#) for the approval of sanitary-veterinary norms on the control and reduction of the prevalence of salmonella in livestock
- [**Government Decision No. 697/2023**](#) approving The National Program for the Surveillance and Control of Antimicrobial Resistance (AMR) for 2023–2027 of the Republic of Moldova
- [**Joint Order No. 488/122 of 07.08.2024**](#) regarding the system for monitoring antimicrobial resistance of zoonotic and commensal bacteria from farm animals and food of animal origin, in the context of the implementation of the "One Health" approach.
- [**Order of the National Food Safety Agency No. 717/2024**](#) was approved on the approval of the National Salmonella Control Programme for the years 2025-2026

National Food Safety Agency

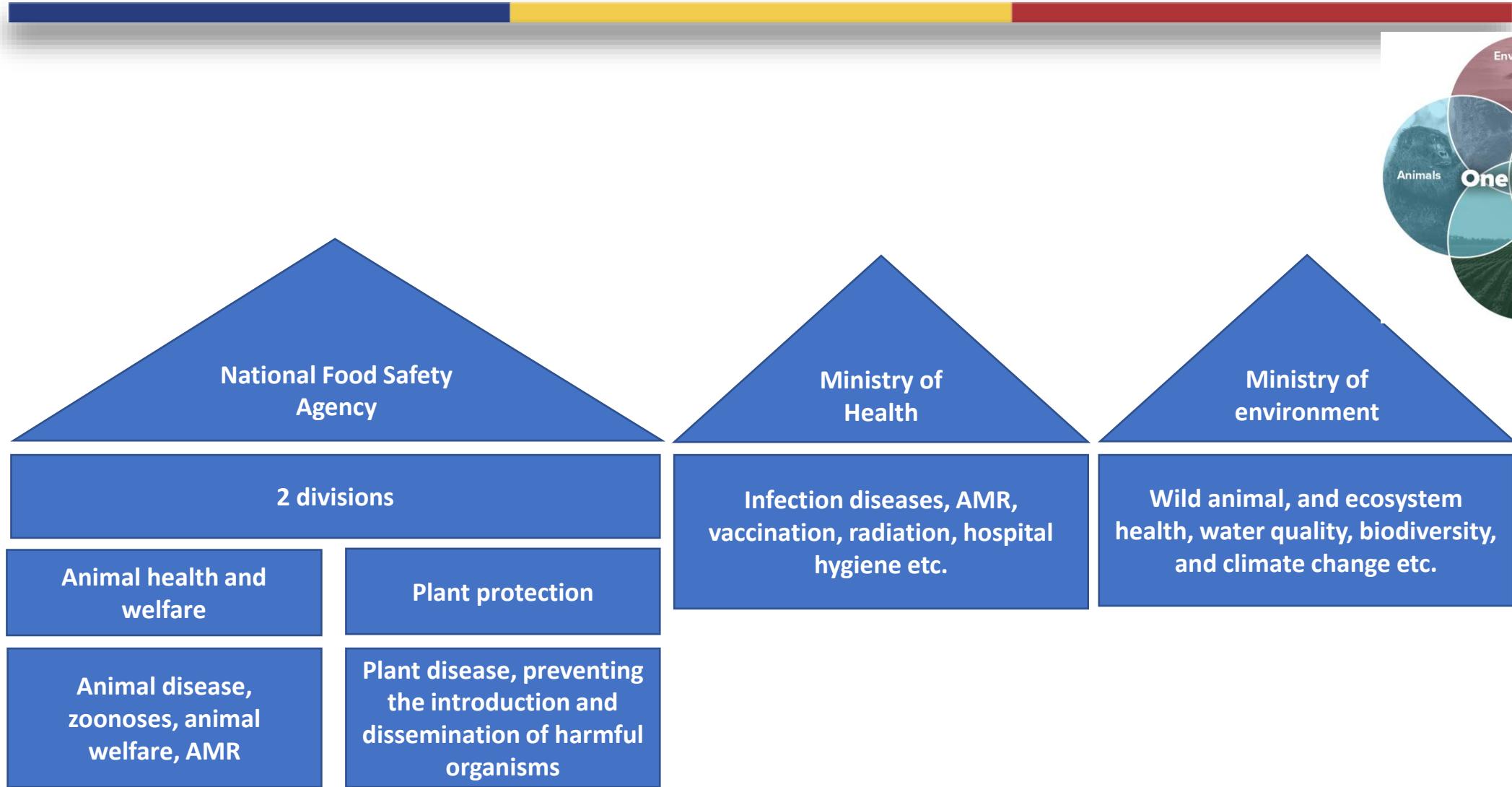
37 Districts of Republic of Moldova

10 Territorial Subdivision of National Food Safety Agency

Administrative structure in Republic of Moldova

Interinstitutional cooperation

Ministry of Agriculture and Food Industry

- Department for Animal Health and Welfare
- Staff: 5 planned / 3 hired

Ministry of Health

- Department for public health policy and public health emergencies

National Agency for Public Health

- Department of epidemiological surveillance of highly contagious zoonotic and parasitic diseases

Ministry of the Environment

- Forestry and Hunting policy Section

Moldsilva Agency

- Game and hunting management service

Congress of Local Authorities of Moldova

General Inspectorate for Emergency Situations of the Ministry of Internal Affairs

General Inspectorate of Police

Program of strategic actions for the surveillance, prophylaxis and control of animal diseases, prevention of the transmission of diseases from animals to humans and environmental protection

APPROVED ANNUALLY

Improving the animals health status through active and passive surveillance

Disease control
– is a major priority

Financed by
state budget

MMSVS

NFSA Staff

Plan of mandatory strategic sanitary and veterinary actions

Scope: Surveillance, prevention, control and eradication of animal diseases and zoonoses

O1: Surveillance of transmissible animal diseases in order to determine their absence or presence, respectively their distribution

O2: Prevention of transmissible animal diseases by rapid detection

O3: Control and eradication of transmissible animal diseases

O4: Establishment and monitoring of the health status of animals, of the holding or of the county, respectively of a region with a view to the official recognition of the disease-free status

O5: Establishment of the correlation between animal diseases and their transmission to humans

O6: Monitoring and control of the requirements regarding the identification and registration of bovine, porcine, ovine, caprine and equine animals

Program of strategic actions for the surveillance, prophylaxis and control of animal diseases, prevention of the transmission of diseases from animals to humans and environmental protection, 2022-2024

Active surveillance				Passive surveillance		
Disease	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Foot and mouth disease	521	406	570	0	0	0
Avian Influenza	2503	6104	26082	540	400	97
New Castle disease	0	0	0	46	220	8
Classical swine fever	0	0	0	138	6	49
African swine fever	10	5	9	1266	587	337
Bluetongue	792	463	24	0	0	0
Lumpy skin disease	212	58	0	0	0	0
Leucosis	46019	1138	12285	0	0	0
Brucellosis	62751	9132	7236	0	0	0
Sheep pox and goat pox	0	66	3	0	0	0
BSE	0	171	106	0	0	0
Antrax	0	0	0	4	3	3
West Nile fever	0	90	90	0	0	0
Peste des petits ruminants	0	0	0	0	0	0
Equine infectious anaemia	1	0	89	0	0	0
Salmonella spp.	174	167	130	0	0	0
Rabies	146	335	209	149	118	105

EU Co-financed Programs

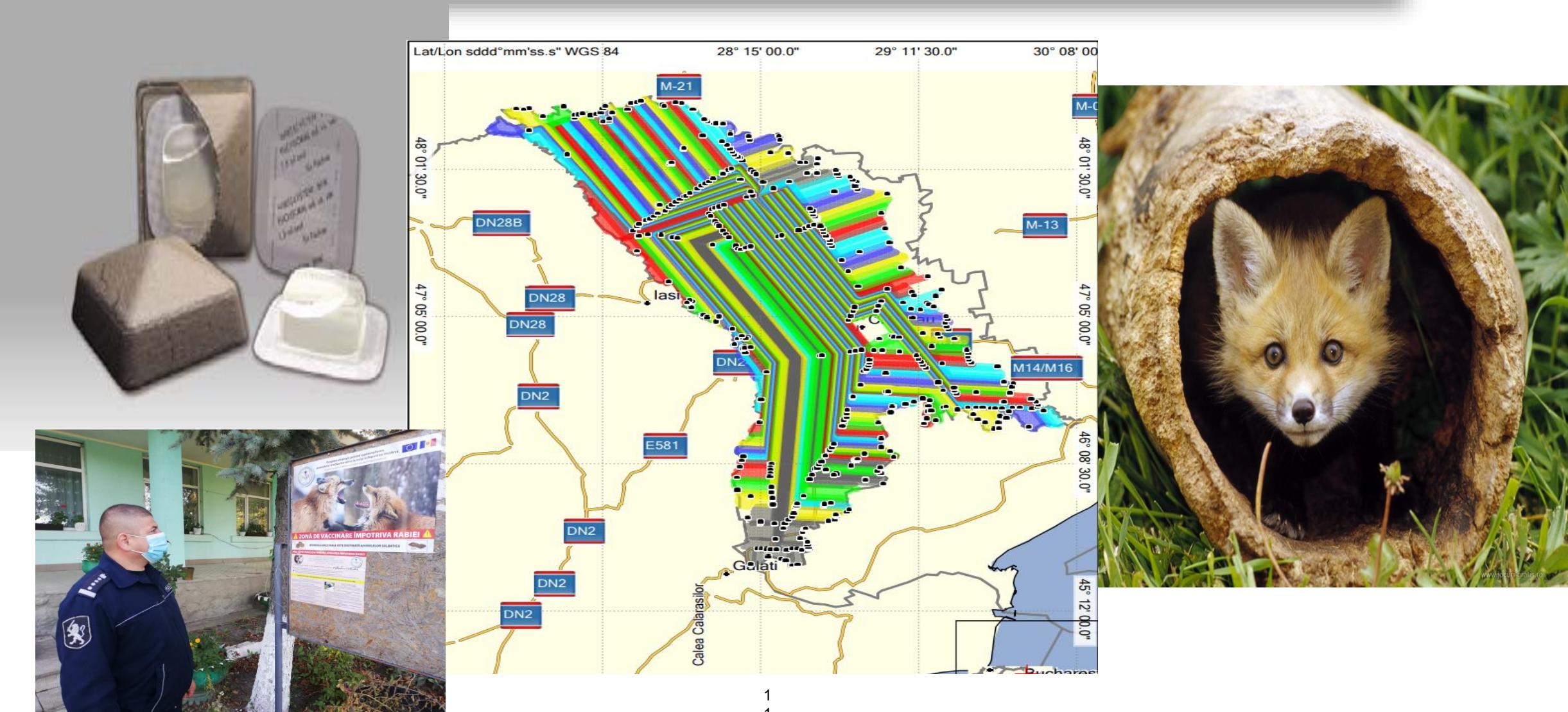
EU co-funded rabies programme since 2020

- ✓ Provide financial support for the purchase and distribution of baits with rabies vaccine
- ✓ Provide financial support for laboratory tests performed to diagnose rabies
- ✓ Monitor vaccine ingestion
- ✓ Determine the effectiveness of anti-rabies vaccination and determine the viral titer

EU co-funded programme for the surveillance of Avian Influenza in birds since 2025

- ✓ Early detection of highly pathogenic avian influenza (HPAI) in poultry
- ✓ Early detection of HPAI in wild birds
- ✓ Detection of HPAI in poultry species which generally do not show significant clinical signs
- ✓ Contribution to increased knowledge on HPAI and LPAIV posing a potential zoonotic risk

Rabies oral-vaccination campaigns in foxes

Collaboration on wildlife health

National Salmonella Control Programme

AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU
SIGURANȚA ALIMENTELOR
MD-2009, mun. Chișinău, str.M. Kogălniceanu, 63
Republica Moldova
Tel/fax. (+373 22) 26-46-40

НАЦИОНАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО
ПО БЕЗОПАСНОСТИ ПИЩЕВЫХ
ПРОДУКТОВ
MD-2009, г.Кишинев, ул. М.Когэлничану , 63
Республика Молдова
Тел./факс (+373 22) 26-46-40

ORDINUL
mun.Chișinău

“19” decembrie 2014

Cu privire la aprobarea
Programul Național de
Control al Salmonelei

Nr. 717

AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU
SIGURANȚA ALIMENTELOR
MD-2009, mun. Chișinău, str.M. Kogălniceanu, 63
Republica Moldova
Tel/fax. (+373 22) 26-46-40

НАЦИОНАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО
ПО БЕЗОПАСНОСТИ ПИЩЕВЫХ
ПРОДУКТОВ
MD-2009, г.Кишинев, ул. М.Когэлничану , 63
Республика Молдова
Тел./факс (+373 22) 26-46-40

ORDINUL
mun.Chișinău

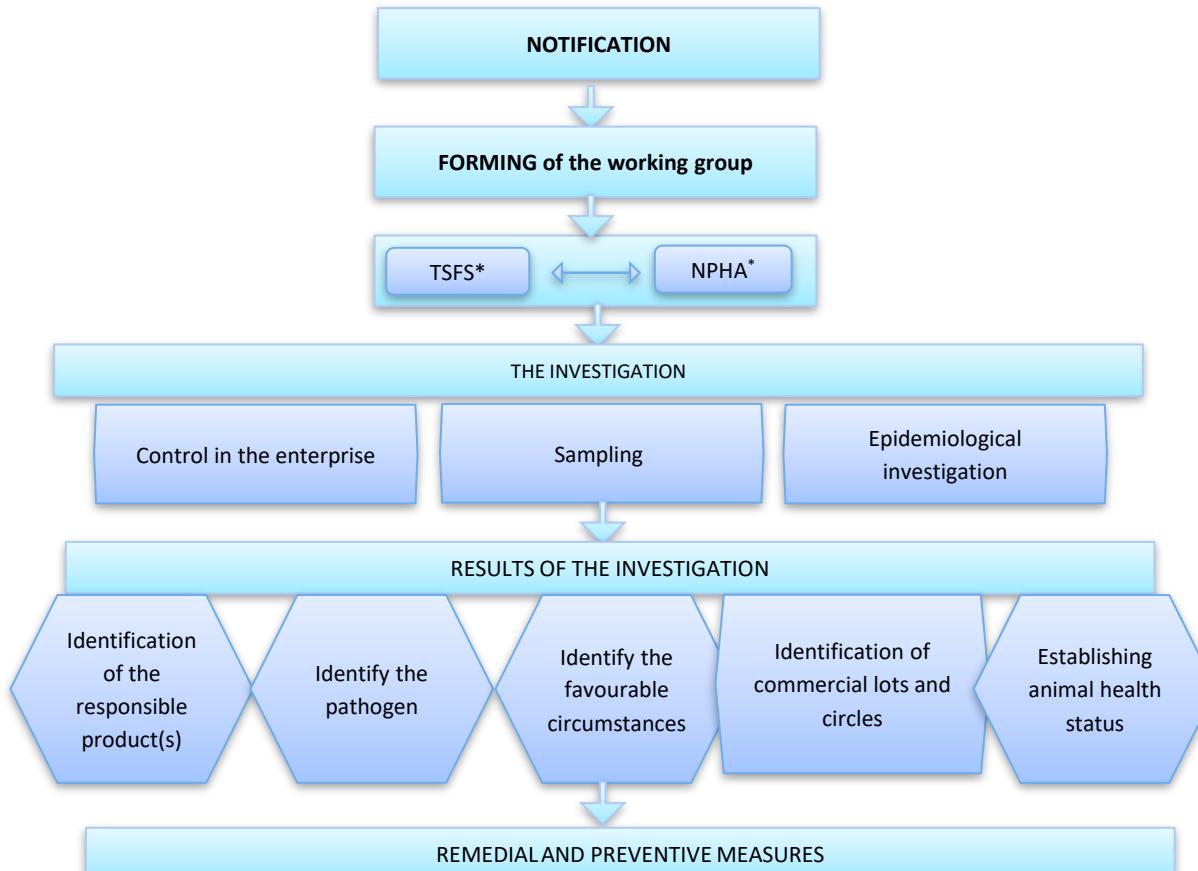
“8” iulie 2014

Cu privire la aprobarea
Programului Național de
Control al Salmonelei la curcani

Nr. 437

The overall objective of the National Salmonella Control Programme is to control the occurrence of Salmonella in the poultry sector and thereby protect humans against Salmonella food-borne diseases.

Monitoring scheme of food-borne outbreaks

*TSFS - Territorial Subdivisions for Food Safety

**NPHA – National Public Health Agency

Awareness campaign

Ce este gripa aviară?

Gripa aviară (*Influenza Aviară*) este o boală virală extrem de contagioasă cauzată de virusul genul H5N1 care afectează mai multe specii de păsări de la care obținem produse alimentare (găini, curcani, prelepte, bibilici, etc.), precum și păsările de companie și păsările sălbătice. Ocazional boala o pot contracta mămifere și omul.

Perioada de incubație este de 4-6 zile.

Cum poate fi răspândită gripa aviară?

Factorii care pot contribui la răspândirea virusului :

- globalizarea și creșterea internațională;
- piețele de păsări vivi;
- păsările sălbătice și ratele de migrație

La păsări, virusul GA poate fi răspândit prin contact direct cu secrețiile de la păsările sălbătice, tulburări ale tractului digestiv.

LEZIUNI ANATOMOPATOLOGICE

Petăci hemoragice și extremități amputate

Petăci hemoragice pe întreg corpul

Solice multă mătăsă, fibroza, de culoare negricioasă

Solice multă mătăsă, fibroza, de culoare negricioasă

Virusul PPA poate fi în prezență în carne

și în os!

ATENȚIE!

GRIPA AVIARĂ

Simptome și măsuri de prevenție

Cum se manifestă infecția?

Simptome clinice:

- Inapetență, incetarea ouălului;
- Respirație greoaie, tuse, febră;
- Creasă și bărbitele umflate, de culoare roșu închis;
- Pete vinete pe piele și secreții din cloacă și nări;
- Diaree apăsătoare, de culoare verzuie;
- Inflamație a zonelor din jurul ochilor și gâtului;
- Agravă burzile, torticile, răsuflare gâtului, paralizie.

Ce trebuie de întreprins ?

- Anunțați medicalul veterinar cu privire la orice caz de imbolnăvire sau la animale și păsări.
- Nu puneti muntea milă goală pe cadavrele păsărilor.
- Trîneți păsările incinse în adăposturi, pentru a evita contactul cu alte gospodării sau sălbăticie.
- Nu lăsați rătele și gîștele pe băltu sau lacuri.

Ce trebuie să facă crescătorii de păsări din ferme?

- Trebuie să respecte normele de biosecuritate și să acorde tot sprijinul veterinar și autorităților sanitătoare-veterinare.

- Să fie respectate regulile privind circulația și transportul păsărilor.

CE ANIMALE SUNT REPREZENTATE LA PP

ATENȚIE!

PESTA PORCINĂ AFRICANĂ

Cine cauzează boala în animale?

Cine cauzează boala în animale? În România, boala este cauzată de virusul de la tipul A/H1N1, care provine de la boala porcului pădălă și este transmită de către insecte.

Cum arată un porc bolnav de pesta porcine africane?

Cum arată un porc bolnav de pesta porcine africane? În primul rând, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

• semnelor foarte ridicate (35-42 °C) și seara febrilă, boala este transmită de către insecte, semnelor de boală sunt următoarele:

Potențial diferențial de la alte boala specifică ale porcului?

Care sunt simptomele și leziunile sunt greu recunoscibile dar, totuși PPA se diferențiază după următoarele:

Peste porcă clinică și patologică:

• simptomele sunt destul de severe și se manifestă durată scurtă;

• avorturile sunt sporadice;

• evoluția este, ca episod, dură de parții de 10-16 săptămâni (3-4

• peste porcă aflată într-o valoare mijlocie împreună cu prezumația exercitării asupra ei dispără, apărându-se congojan-hiperemică;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

• sunt boli de sezon, cu evoluție cîndividă, de 8-10 zile;

ESTE MAI BINE SĂ RAPORTAȚI ORICE SUSPICIONE DE BOALĂ, CHIAR DACĂ EA NU SE VA CONFIRMA, DECĂ SĂ NU RAPORTAȚI DELOC!

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR
Tel.: 0-22-264-671

SUBDIVIZIUNEA TERITORIALĂ PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR

Tel.: _____

ANSA

Virusul PPA poate fi în prezență în carne

și în os!

Program strategic privind supravegherea, controlul și eradicarea rabiei la vulpi în Republica Moldova

Program sprijinit de România și cofinanțat de Uniunea Europeană

Apel către populație privind apărarea împotriva rabiei

Rabia este o boală incurabilă!
Reservorul principal de virus este reprezentat de vulpi.
Metoda cea mai eficientă de profilaxie în această boală este vaccinarea vulpi.

CAMPANIA DE VACCINARE LA VULPI SE DESFĂȘOARĂ ÎN LUNILE:

► Tot căinii vor fi legați, sau ținuți închiși, în timp de 14 zile de la anunțul declarării campaniei de vaccinare.
PLIMBAREA CĂINILOR ÎN SPĂȚII PUBLICE ESTE PERMISĂ NUMAI ÎN LESĂ ȘI CU BOTNIȚĂ

► Persoanele care găsesc animale mușcate pe teritoriile supuse vaccinării sunt obligate să le lase neatinate și SÂU ANUNȚE IMMEDIAT medicul veterinar, autoritatea publică locală sau întreprinderile silvice, în scopul prelevării.

Rugăm părinții, școala, administrațiile locale să informeze copiii despre conținutul acestui apel

Ce este vaccinul și cum acționează?
Vaccinul este sigilat într-o hârtie învelită (blister) conceput astfel încât să se spargă când animalul mușcă din momela.

Doza învelită find spart, doza învelită de vaccin este adusă în gura animalului.

► Ce se întâmplă cu momela după vaccinare?

În zone limitrofe localităților – momelile vaccinate vor fi distribuite manual de către medicii veterinari din cadrul ANSA și colaboratorii întreprinderilor silvice.

În zonele din afară localităților – momelile vaccinate vor fi distribuite din avion, de la înălțime.

ATENȚIE!!! Nu atingeți momelile și lăsați-le pe acestea suprafețe.

Cum sunt vaccinate animalele sălbatice?
În timpul măstecării, vulpi sparg capulele la vaccinul din interiorul acestora este înghițit.

Imunitatea contra rabiei se instalează în 2-3 săptămâni după ingherare.

Existe riscul că vîntul să producă boala.

Nu, vaccinul nu poate produce boala la om sau la altă specie de animale, chiar în cazul în care este înghițit.

Ce se poate întâmpla dacă păscă sau căinele sălbatice înghețează mai multe momeli cu vaccin?

Pute să apară sură sau diareea din cauza învelitului din carne de pește și nu din cauza vaccinului.

Riscăți să fiți mușcați de animalele de companie, lăsându-le momela găsită de acestea!

IDENTIFICARE

Identificarea și înregistrarea animalelor din exploatații nefropeste este **GRATUITĂ**

RAPORTARE

Agenția acordă recompense persoanelor care au notificat depistarea unor cadavre de animale și locul amplasării acestora, în mărime de 50 euro

OBȚINE GRATUIT CARNETUL DE SĂNĂTATE PENTRU ANIMALE ȘI COMERCIALIZEAZĂ SURPLUSUL DE PRODUSE ALIMENTARE DE ORIGINE ANIMALĂ ÎN PIETE ȘI IARMAROACE

ANASTA NAȚIONALĂ
ALIMENTELOR

**J CUNOȘTI
NE ESTE
MEDICUL TĂU
ETERINAR ?**

DESPĂGUBIRI

Anunță cazurile de imbolnăviri la animale și primește despăgubiri din partea statului pentru animalele afectate de boli (Pesta porcină africană, Gripa aviарă, Rabie și-a.)

ANASTA NAȚIONALĂ
ALIMENTELOR

CARNET DE SĂNĂTATE

exploatații non-profesionale nu poate depăși 1
cendenții acestora (până la vîrstă de 12 luni)
cendenții acestora (până la vîrstă de 12 luni)
re și descendenții acestora (până la vîrstă de 6 luni)
idenții acestora (până la vîrstă de 60 de zile)
200 de păsări

30 familii de albini

TE STABILI PROPRIILE REGULAMENTE DE ÎNTRĂINARE A ANIMALELOR.
FECTEAZĂ ATÂT APICULTORII, CÂT ȘI AGRICULTORII

Accesează web.beeprotect.md
cu semnătura mobilă sau electronică

Ești apicitor?

- Indica locația stupelor pe hărți și perioada
- Vrei informații de cultură cu flori
- Primesti notificări despre utilizarea pesticidelor și fertilitanților în apropiere

Stopești câmpul?
Anunță!

TI LA NR. DE TELEFON

TE BOLNAV CONTACTEAZĂ MEDICUL VETERINAR

PENITRUGURĂ ALIMENTELOR ÎN BAZĂ CONTRACTULUI NR. 20 MIN
UR IMPRIMAT SE DECER 2200000000

National Workshop on Strengthening Implementation of the Biological Weapons Convention

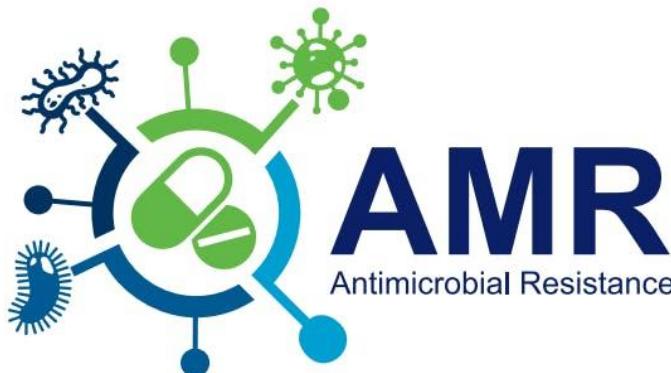

Discussions on preventing the use of pathogens as biological weapons involve:

- surveillance of diseases in humans and animals,
- laboratory biosafety and biosecurity,
- control of zoonotic agents.

One Health collaboration in Republic of Moldova - to prevent and control antibiotic resistance

AMR – a problem without borders

Migration & international travel
Social & economic challenges
Diverse cultures & practices
Political instability

The coordinated action needed to change behaviors

In Moldova

The National Program for the Surveillance and Control of Antimicrobial Resistance (AMR) for 2023–2027 of the Republic of Moldova was approved by Government Decision No. 697/2023, dated September 20, 2023.

Key points:

Multisectoral approach — covering **human health, veterinary, and agricultural sectors** — in line with the **“One Health” principle**.

Funding coming from the budgets of the involved authorities and other sources allowed by legislation.

Implementation reports submitted annually by the responsible ministries and central authorities to the Ministry of Health.

Objectives:

The program sets clear objectives through **2027**, including **harmonizing national legislation with EU standards**.

It emphasizes **raising awareness** among the general population and professionals about the dangers of antimicrobial resistance.

Monitoring antimicrobial resistance

JOINT ORDER No. 488/122 of 07-08-2024 regarding the system for monitoring antimicrobial resistance of zoonotic and commensal bacteria from farm animals and food of animal origin, in the context of the implementation of the "One Health" approach.

Fișă actului juridic

Republica Moldova

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR

ORDIN COMUN Nr. 488/122
din 07-08-2024

cu privire la sistemul de monitorizare
a rezistenței la antimicrobiene a bacteriilor
zoonotice și commensale de la animalele de fermă
și din alimente de origine animală, în contextul
implementării abordării „O singură sănătate”

Publicat : 29-08-2024 în Monitorul Oficial Nr. 573-576 art. 686

In temeiul subiectului nr.1.1 și 1.5.4 din Planul de Acțiuni pentru realizarea Programului național pentru supravegherea și combaterea rezistenței la antimicrobiene pe anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 697/2023 cu privire la aprobatarea Programului național pentru supravegherea și combaterea rezistenței la antimicrobiene pe anii 2023-2027 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 395-397, art. 947),

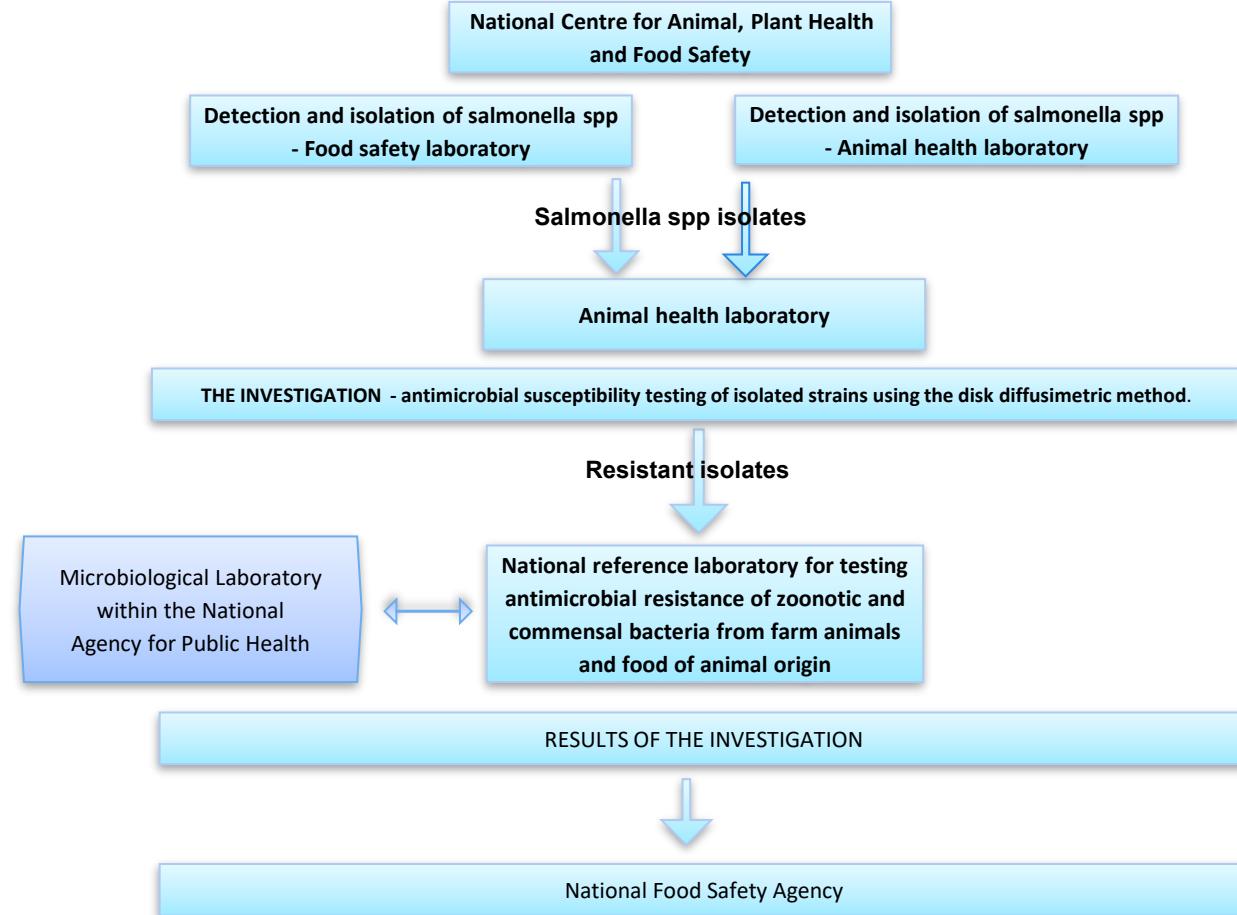
ORDONĂM:

Prezentul ordin transpune parțial Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/1729 a Comisiei din 17 noiembrie 2020 privind monitorizarea și raportarea rezistenței la antimicrobiene a bacteriilor zoonotice și commensale și de abrogare a Deciziei de punere în aplicare a Comisiei 2013/652/UE (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 387/8 din 19.11.2020).

1. Se instituie sistemul de monitorizare a rezistenței la antimicrobiene a bacteriilor zoonotice și commensale de la animalele de fermă și din alimente de origine animală, în contextul implementării abordării „O singură sănătate” (în continuare - sistem).

2. Se aproba Regulamentul de funcționare și organizare a sistemului de monitorizare a rezistenței la antimicrobiene a bacteriilor zoonotice și commensale de la animalele de fermă și din alimente de origine animală (în continuare - Regulament), se anexează.

3. Se desemnează Laboratorul microbiologic din cadrul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, ca laborator național de referință pentru testarea rezistenței la antimicrobiene a bacteriilor zoonotice și commensale de la animalele de fermă și din alimente de origine animală, în conformitate cu art.12 din Legea

Ongoing actions

- Stricter official inspections:
- Checking compliance with hygiene, maintenance, animal welfare, and biosecurity conditions on farms;
- Checking the conditions of antimicrobial use;
- Verifying the availability of a practicing veterinarian;
- Monitoring the unrestricted dispensing of antimicrobials from veterinary pharmacies.

Objectives

- Establishing a strict system for recording antimicrobials
- Ensuring the availability of quality antimicrobials
- Establishing a robust antimicrobial monitoring system
- Improving hygiene, maintenance, and animal welfare conditions
- Ensuring the services of a practicing veterinarian
- Recommendations for the use of feed additives for animals
- Recommendations for balancing compound feed rations

Continuous training of veterinarians

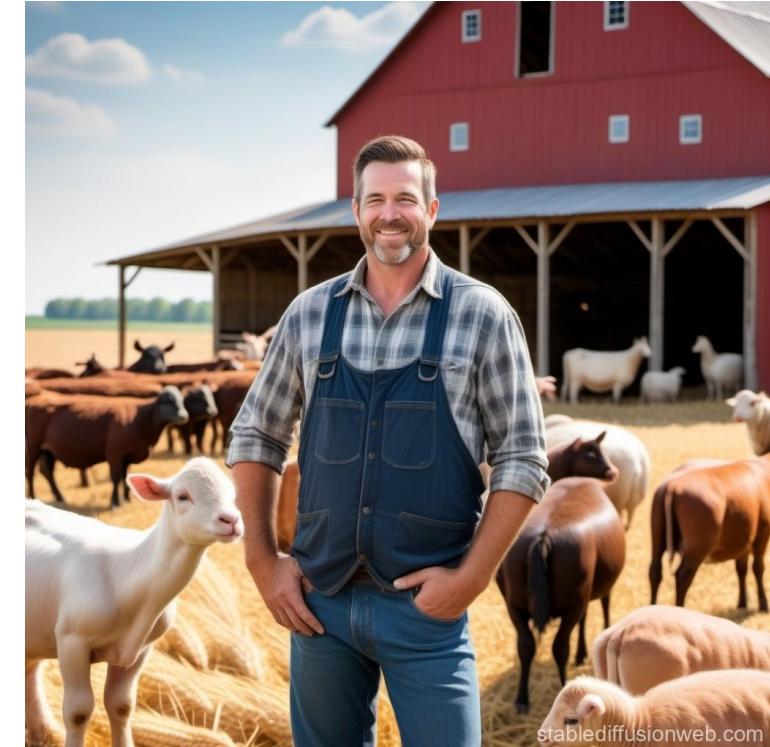
- Being informed about and understanding the antimicrobials registered in the **State Register of Veterinary Medicines**, their proper use, and the risks to food products.
- Knowing the health status of the animal or the herd being treated.
- Prescribing antimicrobial treatments **only when absolutely necessary**.
- Following the **route of administration** and the **dose** indicated in the antimicrobial product leaflet.
- **Only veterinarians** are authorized to prescribe antimicrobials for treating animals, following a clinical examination and diagnosis.

Training of animal owners

- Improving hygiene and biosecurity conditions on farms
- Enhancing animal rearing systems by providing adequate housing conditions
- Avoiding stressful situations that can weaken animals' immune systems, making them more susceptible to infections
- Implementing programs to control specific animal diseases (both viral and bacterial) through vaccination
- Using scientifically proven, safe, and effective alternatives to antimicrobials

Thank you!